

Պատմություն և էթնոգրաֆիկա

Մեզքերը երբեք օրան չ'ազնվածը-
լար, հերքեստեն զիեռաւ աւազնորդ-
լար իւն միւլեթէ մէմուրիյէթիւրան
պուլունան, վէ ալեխուսուս թաշարա-
լարաւ օրան զաթլարը, սիւլիւք կիպի
էմմէյէ չ'աւլաւազաւ աւրլար :

Պու եօլաւ զազնվածըլար, պազը
միւլեթ մէմուրիյէթիւրան օրանլար սա-
յէսինաւ տաւի իշ կեօրմէքաւ տիր-
լէր . . .

Պու ճիւմա իրթէսի կիւնիւ, պու
եօլաւ զազնվածըլարաւ պիւրի թա-
րաթնաւան, նաւաւսու վէ իթիպարը
պիւր զաթաւ եազըլըլ օրան պիւր մէք-
թուպու կեօրաւկիւմիւլաւ վէ օգու-
աւաւաւաւաւ, իթաւաւ ալիւմ պէօյլէ
պիւր թաթըմ աւաւաւաւ իշինաւ պուլուն-
նուպաւ զազնվածըլըլ իթմէքաւ օլ-
աւաւաւաւ իշին, հիւսաւաւաւաւ
գըր գըրմըլ օլաւաւաւաւ աւր :

Պու պիւրիւմ Գիւնիւ զազնվածըլ, միւ-
մաիւլէյ զաթը աւաւ շախէն թաւը-
մաւաւ, վէ եալընըլ իսմին իշիթմէք-
աւ օլաւաւաւ հաւաւ, զազնվածըլաւ
քննաւ քննաւ, հազըլըլաւ աւաւաւ-
լար աւր իթմիշ օլաւաւաւաւ ալեւաւ
իւսէք, վէ կիւսաւ մէքըլըլ աւաւաւ-
ըլ օլաւաւաւաւ 40-50 աւաւաւ զալ
իթմիշ օլաւաւաւ սէօյլէնէք, պիւլիւ-
ճէք պիւր միւլաւաւաւ պէքէմէքաւ
օլաւաւաւաւ պիւրիւրմիշ, վէ էկէր
սիւնէք պիւր շէյ վիւրմէլ իսէ, երկըն-
աւաւ պիւլիւք պիւր զաթըլըլ կեօրմիշ
օլաւաւաւ աւր կիպի աւաւաւ քէլիւմաւ
պուլունաւաւ աւր :

Մըրաւաւ, միւմաիւլէյ զաթը աւաւ
իթմիւրիւմիւլէ կեօրէ զաթըլըլ զազն-
վածըլ մէքըլըլ մէքթուպաւ էվիլէ
պիւրիւր կեօնաւէրէք, միւմաիւլէյ
զաթը, աւաւաւ քաթըլըլ, շէօյլէ տիր
պէօյլէ տիր աւաւաւ, օն աւաւաւ մէք-
թիւ իւսէն վէ եալաւ սաւաւաւ գո-
թըլըլ աւր :

Շախէն տիրթըն մէքըլըլ զաթըլըլ-
ճէ :

Ընկերութեան նպատակն ինչպէս
ազգայինը գիտեն՝ վարժարանաց դիւ-
րաքին և դիւրուստոյ դասաւորըր մա-
տակարարելն է : Այս ազնիւ նպատակն
թէ և շատ աւագաւ հաւաւ, աւաւաւ եր-
բմն ալ իր սպաւաւ զաթըլըլ իւր-
նը շախաւ Մեծ. ուսուցիչներէն, սա-
կայն դարձաւ աւաւաւ կը շարունա-
կէ իր ձեւաւաւը՝ որուն մէջ՝ աւաւաւ-
կան բնաւ նկատու մը շունեւաւ զաթ
զոհողութիւններ ալ կընէ միշտ :

Այս աւագաւ Պ. Ի. Մուրաւաւաւ աշ-
խատարութեամբ՝ Հայերէն գիւն-
աւաւաւ քերականութիւն մ'ալ ի յոյս
ընծայեցինք՝ ուր թէ իր գնոյն թէ մե-
թոտին դիւրութեամբ և թէ կան-
նաց տարողութեամբ կրնամք բաւ-
որ աւաւաւ է իր աւաւաւ մէջ : Մեծ.
ուսուցիչ կրնան փորձել համոզուիլ մեր
ըսածներուն :

Այս դասագիրքը թէ և մասնաւորա-
պէս նախաւորութեան դասուց համար
չիւնաւ է՝ սակայն լեզուին և ոչ մէկ
կարեւոր գիտելիք դուրս թողած է :
Գիւն ալ ինչպէս բոլոր մանկէն աւաւաւ
է՝ ալիւրն 144 երես չորս զորոյ վար-
ժարանց համար ալ մեծկալ զեղլ մը
ըլլաւ աւաւաւաւ :

Կը յուսամք որ Մեծ. դասաւորը
այսպիսի դասաւորըր մուսայութեան
չեն դասաւորութիւն թէ վարժարանաց
թէ իրենց և թէ ազգին օգտին միայն
նուիրուած ընկերութեան բարւոյն
համար :

Կը ծախուի աւաւաւ Հայ գրաւոր-
նէր :

Նոս քով :
1983 հոկտ. 23
Ի դիմաց Հայկազեան
ընկերութեան
Յ. Մարգարեան

ԲԱՂԴԱՆՈՒՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԵՐԳԻՆ ՎԻՃԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Գ.
1875 Սեպտեմբեր ամսոյ

Ընկերութեան Տնօրէնութիւնը պա-
տիւ ունի յայտարարել մեծ. բաժա-
նորդաց թէ՛ յիշեալ վիճակահանու-
թիւնը երէկ փախուստն վարժարանի
մէջ կառարկելով, նոյնին մէջ շահող
թիւերն հետեւեալները եղան :

Թիւ Օսմ. ոսկի	Թիւ Օսմ. ոսկի
283 100	475 5
115 20	139 5
511 40	425 5
487 10	272 5
455 10	464 5
417 10	384 5
147 10	289 5
195 10	145 5
172 10	538 5
383 10	205 5

Վերոյգրեալ թուոց Մեծ. բաժա-
նորդ. վաղուքն սկսեալ, իրենց նոյն
թիւ բաժնետոմսերն ընկերութեան
համարաւոր Գրիգոր Շէօհաւանի (Ղա-
ւթաւ Բէնճէլմայ բաղար կալաւանի խան
թիւ) ներկայացնելով նոյն թուոց շա-
հած պարգևները վաւերացնել աւաւ
վերը, կրնան դիմել գանձապետ Միհ-
րան Տատուրեանի (Չագագըլար եօ-
գուլ Պոնճուգու խան) որմէ աւաւաւ-
պէս աւաւաւ վերաբերեալ գումարը պիտի
ընդունին ըստ կանոնի տրամադրու-
թեանց :

Ի. Պօլիս 29 հոկտ. 1873

(Պալատէքի իւնըն թիւրքէսի տիր)
ԲԱՂԴԱՆՈՒՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱԽԻԼԻ ԲԻՍՆՊՈ Գ.
1875 Սեպտեմբեր ամսոյ իշին

Մեզքերը բիւսնաւ, աւաւաւ կիւն
փախուստն վարժարանաց իրաւ օլու-
նուլ, աւաւաւ նիւմէրօլըրն իւր-
րաւիլէ գազաւաւ օլաւաւաւ հիւստաւ-
րան էքնաւիլէն իւրն օլունաւ :

Թիւ Օսմ. ոսկի	Թիւ Օսմ. ոսկի
283 100	475 5
115 20	139 5
511 40	425 5
487 10	272 5
455 10	464 5
417 10	384 5
147 10	289 5
195 10	145 5
172 10	538 5
383 10	205 5

Պալատէքի նիւմէրօլըրն սահիպ-
լէրի եաւընաւաւ պէտէն, մէքըլըլ նիւ-
մէրօլըր հալի օլան հիւստ սէնէտլէրի-
նի, շիքէթին մուհաւիլի Գրիգոր Շէօհ.
լաւաւաւ (Գալաթաւ Բէնճէլմայ բա-
ղարաւաւ կըլաւաւ խանը Նոմ) թաթ-
աւաւ, վէ մէքըլըլ նիւմէրօլըրն գա-
զաւաւաւ իւրաւաւ իթաւաւ թաթըլըլ
իթաւաւ սաւաւ, սաւաւաւաւ
Միհրան Տատուրեանի (Չագագըլար
եօգուլ Պոնճուգու խանը) միւ-
րաւաւաւ, աւաւաւ հիւստլէրինէն իս-
պէթ իւսէն մէքըլըլ, նիւմէրօլըլ աւ-
քաւաւաւ աւաւ ու գազաւ իւսէպիւր-
լէր :

Տէրի սաւաւաւ 29 հոկտ. 1873

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԵՐ

ՍՐՐՊ
Պէլլըրաւ 7 նոյ.
Մ. Գըրիսիլ, մէմուրիյէթիւր մաւ-
սուսէ իւն Տէրիւաւաւ կիւրմէքաւ
աւր :

ՅԻՐԱՍԱ
Բաթիս 7 նոյ.
Միւլէթ մէմուրիյէթիւր իւրմէթ
լէրինիւ տօգուլու, ուսուլը հազըլըլ
մուհաւաւ վէ ալթըլ ճիւմհուրի-
նէթ թաւաւաւաւ աւր :

Միւրաւաւ Բաթիլ հապսէ վաղ օ-
լունաւաւ :
Բաթիս 7 նոյ.
Պիւր ալթըլ թաթըլ Նաւալ օլունաւաւ
քէնթ օլունաւաւաւ աւր :
Յիւսաւ պաւաւաւ, ըսքօն օլունաւ
երկընէ 75 չըքաւաւ :

ԻՆԿԻԼԹԵՐՐԱ
Լոնտոն 7 նոյ.
Ըսքօն օլունաւ, երկընէ 9ա չըքաւաւաւ :

ՍԱՐԱՅԻՑԻ

Լոնտոն 8 նոյեմբեր
Խահաւ Բաթիլաւ աւաւաւ 54 41 1/2 45 5/16
1865 խաթըրաւ 51 1/4
1871 խաթըրաւ 56
1872 խաթըրաւ 75
Ինկիլիզ ֆոնտօսաւ 92 9/14

ԳԱՄՊԻՍ ՖԻՆԱՆՍԵՐ
Ինկիլիզ լիւաւ 110 35 իւլալ պաւաւ իւն
Յիւսաւ 25 7 1/2 » » » »

ԳԱՄՊԻՍ ԲԻՍՆԱՍԵՐ
Խ. Պ. Գ. հոկտ. 27 խաթըրաւ 00-00
» 29 աւաւաւ աւաւաւ 49-58
Խ. Երկընէ 51-52
Խ. աւաւ 49-57
» 3 1/2 80-24
Խաթըրաւ 1865 528-
» 1868 534-
» 1869 271
» 1872 Բ. Գ.

Գրէտի ժէնէրալ 10 8
Սոսիէթէ ժէնէրալ աւաւաւաւ 8 8
Սոսիէթէ Օթմաւ 4-10
Սաւաւաւ պաւաւաւ աւաւաւաւ 5-60
Պաւաւ ալ Գոմիւրիւ 400
» Վէրիսի 250
» Սոսիէթէ Օթմաւ 124
Շէնէնաւաւ սէնէնիլէրէն 67 1/4
» Երկընէ 1050
Թաւաւաւ հիւստլէրի 1
Գրէտի Հէլէնիկ 1 Գրաւը
Լօրիւմ մաւաւաւ աւաւաւաւ 1 Գրաւը
Գրաւաւ սքօնթօսաւ 17-19
Աքէ ֆալիլի 17-19
Բէրի 17-19
Հէվալիսիլ 17-19

ԱԳՃԵԼԵՐԻ ԲԻՍՆԱՍԵՐ 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
Ինկիլիզ լիւաւ 110-35
Յիւսաւաւ ալթըրաւ 37-20
Բաւ 39-22
Գըրմիլի ալթըրաւ 51-28
Պէրալ մէմուրիյէթիւր 101-37
Մէթալիլ ֆաթըր 104-30
Պաթըր 120-20
Պէլիլ 104-

(ՆԵՎԻՑԵ)

Պու աւաւաւ պիւր իւրաւաւ զաթըլըլ
սընաւ, Շէվէա մէքթիւլէրի հազըլըլ-
աւ օգուաւաւաւաւ պիւր պէնաւ, զի-
ւաւաւաւ շախաւաւ տիգըլըլ օլուն-
աւաւաւ, պազըլըլ խաւաւաւաւաւ պէ-
նաւ իւսէրիլ : Շէօյլէ քի մէքըլըլ մե-
մալիլաւ աւաւաւ միւրիւսաւաւ ալ էհ-
լի պուլունաւաւ հաւաւ, երկըն երկը
պին շախիւրաւ թահիլի ուլում իլլէ-
մէքաւ օլունաւ, վէ սէքըլ պին գաւաւ
վէ երքէթ թաթիլիսինէն հոնա մեր-
գումաւ շախիւրաւաւ աւաւ վիւրմէքաւ
իւր :

Մեզքերը մէմալիլաւ, հեր քէս վէ-
լաւաւ օգուաւաւաւ մէմալիլ օլ-
աւաւաւաւ, էվաւաւ սէքըլ ե-
չընաւ օլունաւ մէքթիւլէ կեօնաւաւ-
յէնաւաւ ճէրիլէ ալթըլաւաւ իւր :

Պիւր շոնաւ, մաւաւաւ մէքթիւլէ-
աւ, հիւլ ալթըլ իսէ երկըն սէնէ տուր-
մաւաւ պօրճուլ պուլունաւաւ իւր :
Շէվէա էհաւիսին նըսթընաւաւ զի-
ւաւաւաւ օլունաւաւաւ հաւաւ, շա-
խաւ թախթընաւաւ պուլունաւաւ-
աւ օլունաւ, վէ հեր քէօյաւ իսէ մէք-
թիլաւ ալթըլաւաւաւաւ, էօյլէ
մաւաւաւաւ, պիւր քաւ քէօյ պիւրիլէ-
րէք մէքթիլաւ աւաւաւ իւրիլէր :

Պու աւաւաւ վիւննաւ սէրիլի ումու-
միսինաւ, մէքըլըլ Շէվէա մէքթիւլէ-
րինաւ պիւրիլ երաւաւ, կեօրնէլ-
րին թահիլիլաւաւ իւրիլ իւրիլէր տիր-
Մեզքերը մէքթիլաւ շախիւրաւաւ ալ-
ըլաւաւ եաւաւաւաւ էհաւիսին ս-
թաւաւաւ օլունաւ, վէ իւմէ աւաւ
հեր շէյ պուլունաւաւ օլունաւ կի-
պի, մուլիլաւ իւրիլաւաւ տրմօնիլ
պուլունաւաւաւ իւր :

Շու միւլէթ թըպըլ պիւրիլ գաւաւ
աւաւաւ տիր. պուլաւաւ 700 պին շա-
խիւրաւ օգուաւաւաւ օլունաւ հա-
ւաւ, պիւրաւ իսէ, էն շոնա 70 պին շո-
նա օգուաւաւաւ աւաւաւ տիր. տր-
թըլ պուլունաւաւ պիւրիլ հալիլիլին
աւաւաւ գաւաւաւաւ քէնթ օլունա-
պիւրիլ : Գրաւաւ պիւր միւլէթին թաթիլը
մէքթիլիլաւ թէքաւաւաւ էօյ-
լիւսիլ աւաւաւ մէքթիլաւաւ տիր, պիւր
պուլունաւաւաւաւաւաւ աւաւաւ իթ-
աւաւաւ, նաթիլի երաւաւաւաւաւ
մէքթիլաւ վէ սէքիլիլիլաւաւ թէնէք-
քի իւրմէյէլիլ :

Ալաւաւաւ իւրաւաւաւ հազըլըլ-
լէրի, վիւննաւաւաւ ալթիլաւաւ էնա-
ւաւաւ, օրաւաւ ֆաթըլըլաւաւ թէվ-
զի օլունաւաւ իւրաւ, շէհիլ էմինիլէն,
10 պին լիւա թէպիլ իլլէմիշ տիր :

Բրուսիլաւ 3,230 նուֆուս իշին
պիւր վէ Ալաւաւաւաւ 4,355 նուֆուս ի-
շին պիւր վէ Մաւաւաւաւաւ 5,492
նուֆուս իշին պիւր հէքիլ պուլունաւ-
աւ հաւաւ, Բուսիլաւ 14,166 նու-
ֆուս իշին պիւր հէքիլ պուլունաւաւ
օլունաւաւ, զաթըլըլաւաւ օգուաւաւաւ
աւաւ :

Բօգաւաւ ճինալէթ մաւաւաւ
սինաւաւաւ, օրաւաւ սէրիլաւաւաւ
նուս, աւաւաւաւաւաւ թաթիլէ թաթիլ-
աւաւ թէնէթիլիլաւ հիւք օլունաւաւ
աւաւաւ թախթիլ իլլէմէք իշին, միւմա-
իլէյ սէրիլաւաւաւաւ աւաւաւաւ
րաւաւաւ կիւրիլ, մէքըլըլ մէքըլըրու
իւրիլաւ իսէ աւ, թէնէթիլ իթմէթիլ-
լէրինաւ, սէրիլաւաւաւաւաւաւ
վէ պարիլիլիլիլիլ զապըլ իթմիլ
աւր :

Մաւաւաւաւաւաւաւաւ պիւր թե-
լէլաւաւաւ նէքըլէն, Գարթաւաւաւ
պուլունաւաւաւաւաւաւ, վաւաւաւ շէհիլ
բիլիլաւաւաւաւաւաւ ու կիւրիլիլ իթմիլ
օլունաւաւաւ կեմիլէրաւ, 20 միլեօն
րիւլ պուլունաւաւաւ իւր :

Ալթըլաւաւաւ վաղը Բահաւէ մէմէ-
քէթիլ հաթիլի, կէչնէլէրաւ, ալաւաւ-
րաւաւ օլունաւ իւրաւ, աւաւաւաւ մաւ-
մաւաւաւ օլունաւաւ կիւրիլ, պօղաւաւ
աւաւաւ էյլէթիլ եաւաւ վաղ իթմիլիլ կի-
պի, պուլ աւաւաւաւ վիւնաւաւաւ,
չիւլէլէրին իւրիլաւաւաւ պուլունաւ
աւաւաւ քէնթըլըլաւաւ եաւաւաւաւ
պիւր աւաւաւ պուլունաւաւաւ :

